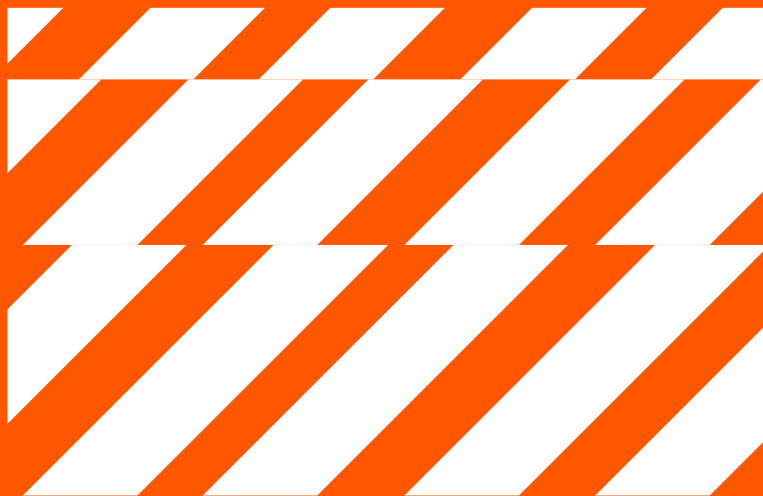

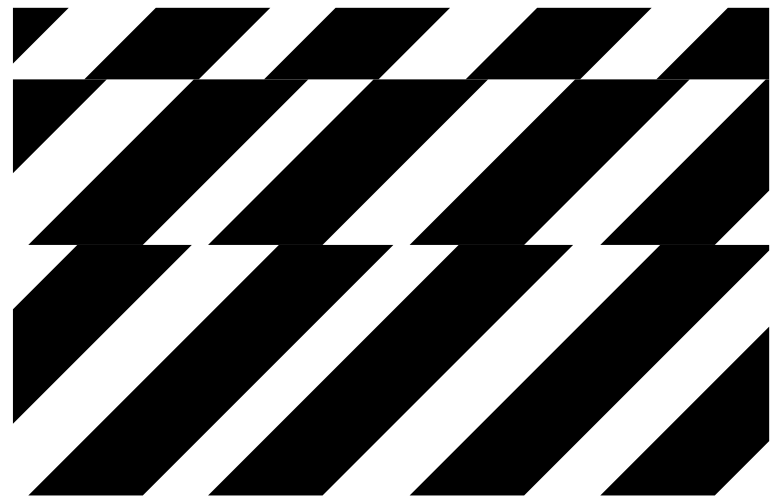

BRONONTWERP

De kracht van sociale en
muzische interventies

Propositie 2.0

Paul Bingen
HKU Master Crossover Creativity
Publicatiejaar: 2020
Graphic Design: HouseTMM

BRONONTWERP PROPOSITIE 2.0

DE KRACHT VAN SOCIALE EN MUZISCHE INTERVENTIES

Foto: Dood George Floyd. Onder meer in Atlanta, Georgia, knielt de politie samen met de demonstranten.
Beeld Reuters juni 2020

INTRODUCTIE

Voorbij vertrouwde oplosbaarheid van operationele problemen

Of het nu om Corona, het milieu, migratie of om nieuwe veiligheidsvraagstukken gaat (denk aan ondermijning, cybercrime, autobranden), in deze verandering van tijdpersen worden we steeds vaker geconfronteerd met onze beperktheid om hedendaagse vraagstukken adequaat aan te gaan.

Criminaliteit is veranderd en complexer geworden.

Klassieke vormen van criminaliteit (fietsendiefstal, woninginbraken, geweldsdelicten) nemen sterk af, nieuwe vormen van criminaliteit (ondermijning, fraude, cybercrime) nemen sterk toe.

De nieuwe criminaliteit is niet alleen snel stijgend, zij is ook steeds vaker complex.

Complexe problemen (bijvoorbeeld ondermijning of autobranden) zijn zo lastig omdat niet goed duidelijk is wat de oorzaken zijn en wat de verbanden zijn tussen oorzaak en gevolg. Het probleem is verweven in een systeem van de context, en kleine schommelingen in het systeem kunnen grote gevolgen hebben voor het effect.

De politie is in transitie.

Het streefbeeld is een politie met hoogstaande technologie en informatiepositie, een politie die 'in verbinding' is en een politie die constant werkt aan de ontwikkeling van mens en organisatie. Dit streefbeeld heet: de Politie van Overmorgen.

BEHOEFTE

Groter innovatief vermogen nodig

Met de transitie groeit ook de behoefte aan een groter innovatief vermogen.

De nieuwe criminaliteit kan onvoldoende vanuit huidige de werkwijzen worden bestreden. De politie zal nieuwe diensten en aanpakken moeten vinden om vertrouwen-wekkend de hedendaagse veiligheidsvraagstukken aan te gaan. Om een relevante speler te blijven.

Daar is innovatie voor nodig.

Met name rond complexe operationele problemen zijn nieuwe oplossingen en werkwijzen nodig.

Deze oplossingen zijn eerder spronginnovaties naar nieuwe diensten dan verbeterstappen rond bestaande diensten.

Uit onderzoek¹ blijkt echter dat bottom-up innovaties nog teveel tot verbeterstappen leiden, in plaats tot spronginnovaties en nieuwe diensten.

Het Q-LAB heeft een aanpak die tot spronginnovatie leidt maar het is ook nodig andere werkwijzen en ontwerpprocessen te kunnen verdiepen zodat oplossingen kunnen worden bereikt die op het pad van de transitie van de politie liggen en die leiden tot vertrouwen-wekkende antwoorden op operationele problemen.

¹ Steekproef onder lopende innovaties van de innovatiecyclus Oost-Nederland en een analyse van innovatie-initiatieven van een designsessie

respectievelijk een ontwikkelplein rond het operationeel probleem autobranden. Paul Bingen, mei 2020.

EIGEN POSITIE

Faciliteren van innovatieprocessen

Als innovatiemakelaar van de eenheid Oost-Nederland is het mijn missie innovatieprocessen te faciliteren.²

In de huidige situatie omvat dit ook het helpen verdiepen van innovatieve werkwijzen die leiden tot spronginnovaties als oplossing voor complexe operationele problemen.

² Bemoedigen, verbinden, richten en faciliteren. Manifest Gerdien Rotgers en Paul Bingen maart 2019.

AUTOBRANDEN

DESIGNSESSIE AUTOBRANDEN

24-09-2018

Buiten bekende orde

2
bijna-sprong
innovaties

6
grotere
verbeter
innovaties

Binnen bekende orde

ONTWIKKELPLEIN AUTOBRANDEN

27-10-2018

Buiten bekende orde

2
bijna-sprong
innovaties

60 (!)
verbeter
innovaties

Binnen bekende orde

Autobranden in onze eenheid, en ook in de rest van Nederland vormen een complex operationeel probleem.³ Op een designbijeenkomst en ontwikkelplein bijeenkomst in 2018 werden nieuwe oplossingen gegenereerd.

Alle ontwikkelde oplossingen (70!) liggen binnen de bestaande dienstverlening van de betrokken partijen. Omdat bij het ontwikkelplein het aantal partijen heel groot is, is ook het pallet van oplossingen heel groot.

4 Ideeën werken naar de grens waar een omslag kan plaatsvinden van 'bestaande dienst' naar een nieuwe dienst, maar die omslag komt nog niet tot stand.

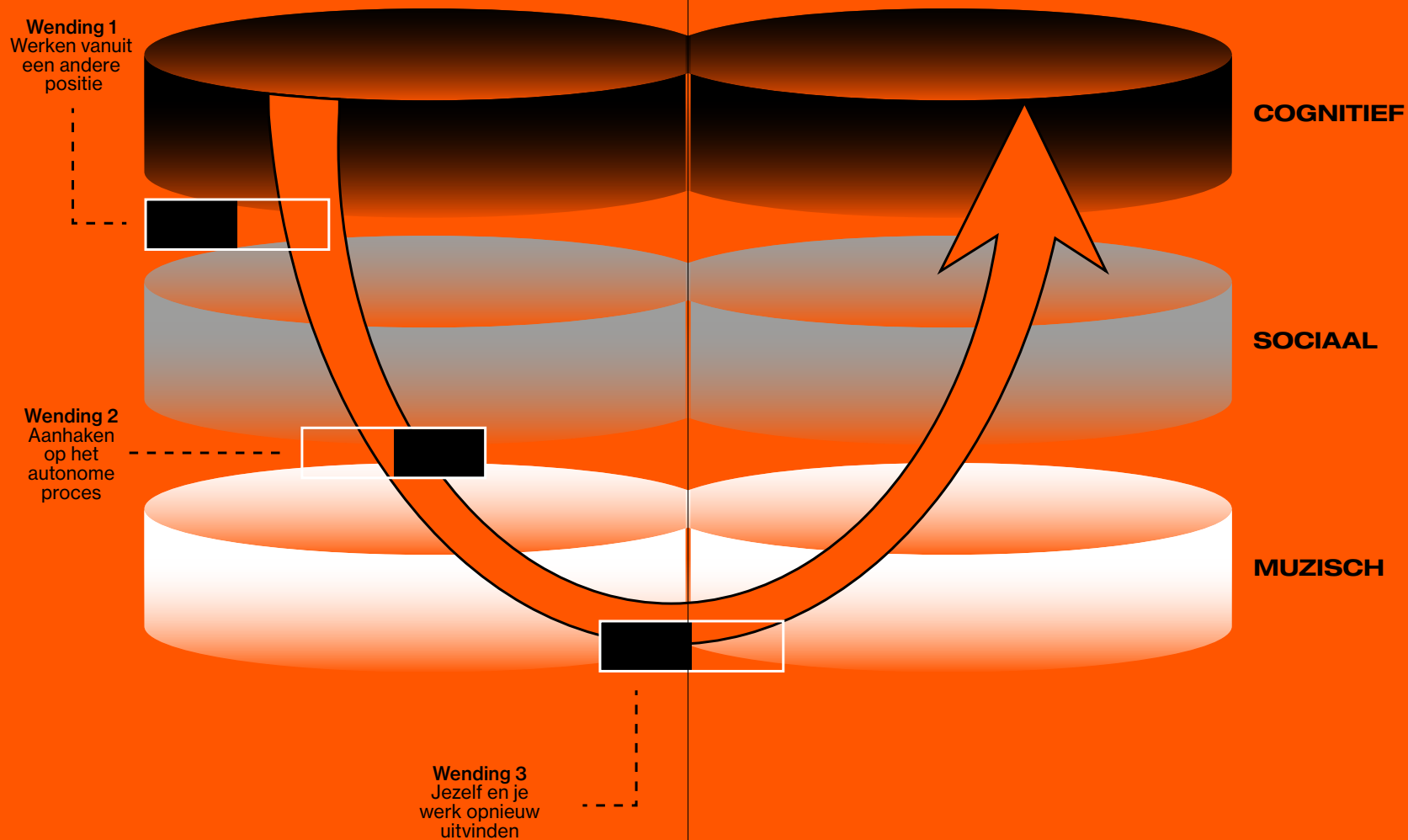
In de werkwijze van bronontwerp wordt wél een nieuwe dienst van de politie gevonden.

Let op: ofschoon deze oplossing door de innovatieraad van Oost-Nederland omarmd is, is het concept van deze oplossing nog niet getest! We weten nog niet of deze oplossing in de praktijk zal werken.

Waar het om gaat is dat met Bronontwerp een nieuwe dienst werd gevonden die buiten de bekende orde lag.

³ Onderzoek naar autobranden in Utrecht. Jeffrey Sprenkels, Hogeschool Utrecht, 2019.

DENKMODEL

DENKMODEL

BLIND SPOT

Het denkmodel adresseert de blinde vlek van onze tijd: *de houding* waarmee we ontwerp- of ontwikkelprocessen aan gaan.⁴ Wat je zegt en doet kun je horen en zien. Je houding kun je niet zien, vandaar de naam blind spot. De houding is wel bepalend voor de uitkomst omdat je met de juiste houding andere vermogens aanspreekt. Wanneer je vanuit een andere positie werkt, je verplaatst in de ander kan je de situatie veel beter invoelen en kan je veel beter met anderen collaboreren.

Wanneer je aanhaakt op het autonome maak- of zoekproces dring je je eigen ego verder op de achtergrond en durf je te verdwalen naar wat werkelijk relevant is, naar wat de situatie van je vraagt. Als je dat doorzet en voldoende vertrouwen en moed verzamelt durf je jezelf en je werk opnieuw uit te vinden.

Je houding kun je niet altijd zien. Maar soms wel. Tijdens de recente demonstraties in Amerika rond de dood van George Floyd moet de politie zich vanuit orde handhaving bij de protesten verhouden tot het publiek, een complexe situatie. In één van die momenten neemt de politie daarbij letterlijk een andere houding aan: door te knielen met de demonstranten toont ze haar compassie met de demonstranten en de situatie. Dit heeft een onmiddellijk werking op de demonstranten, sommige demonstranten vallen de politiemensen zelfs in de armen.

SOCIALE EN MUZISCHE INTERVENTIES

Het veranderen van je houding gaat niet vanzelf. De studie Crossover Creativity aan de HKU heeft echter nieuwe technieken binnen bereik gebracht.⁵

Sociale interventies: interventies op betrekkningsniveau, hoe mensen tot elkaar en tot de context geëngageerd zijn.

Muzische interventies: interventies die de eigenninnigheid van en de betekenisgeving door professionals aanjaagt.

DESIGNTHINKING

Voor het overige volgt het denkmodel zoveel mogelijk de processtappen van het Design Thinking Double Diamond Process Model (discover, define, develop en deliver).⁶

⁴ Theorie U, Leiding vanuit de toekomst die zich aandient. C. Otto Scharmer (2009).

⁵ Muzische Professionalisering. Publieke waarden in professioneel

handelen. Bart van Rosmalen, 2016.

⁶ Design Thinking Double Diamond Process Model, Design Council in Londen (2007)

TOEPASSING

Ontwerp

Aan de hand van de situatie rond het gekozen operationeel probleem maakt de Master of Ceremonie (MoC) een ontwerp van de bijeenkomst. Deze volgt altijd de hoofdlijnen van Designthinking.

Na een verkenning worden één of meerdere sociale en/of muzische interventies gekozen en geprogrammeerd in de bijeenkomst met behulp van het interventieprogramma.

Uitvoering

Afhankelijk van het bereikte vertrouwen in de samenwerking tussen de deelnemers helpt de MoC bij de herkenning van het autonome maak- of zoekproces en bij het aansluiten daarop.

Vooraf ontworpen programmastappen worden indien nodig losgelaten.

Zo veel mogelijk worden in de bijeenkomst de hieronder staande wendingen toegelaten of met interventies uitgelokt.

4 WENDINGEN

In mijn denkmodel gaat het erom een aantal wendingen te maken (naar open hoofd, open hart, open wil), om in het observeren, definiëren, ideaten en prototypen de vereiste diepgang te vinden. Het gaat dus om de kwaliteit waarmee je het programma uitvoert, waarbij de ontvankelijke houding die de deelnemers tijdens de bijeenkomst aannemen centraal staat. Ik neem de wendingen één voor één door.⁷

⁷ Ten behoeve van de duidelijkheid kies ik er voor bij iedere wending een voorbeeld uit het project autobranden toe te voegen. Dan kan je het beter voor je zien. Maar deze voorbeelden horen officieel niet tot het denkmodel: het is een toepassing ervan.

DE COGNITIEVE WENDING

Met frisse ogen zien

Het gaat hier om het openstaan voor feiten en kennis rond het thema. De ceremoniemeester van een bijeenkomst kan met een interventie deze wending triggeren. Bijvoorbeeld door een factsheet te verzenden of door een onderzoeker over de resultaten van zijn onderzoek te laten rapporteren.

Figuur: Voorbeeld van de wending van het open hoofd. De student integrale veiligheid licht de bevindingen van zijn onderzoek toe.

DE SOCIALE WENDING

Vanuit een andere positie werken

Het gaat hier om de compassie voor de ander en het werken vanuit andermans vakmanschap. Normaal werk je vanuit je eigen vak. Schoenmaker blijf bij je leest zou je kunnen zeggen. Maar in Bronontwerp ga je met compassie en respect voor de ander aan het werk. Kijk naar hoe iemand iets maakt en leer daar van, neem dat een beetje over, leer met de aanpak van de ander iets te maken en probeer dat zelf eens. Hetzelfde geldt voor de context waar je voor werkt. Werk met hen samen en op een manier dat je even 'hen' bent.

Figuur: Voorbeeld van een sociale wending. In het proces rond van autobranden verliet een analist van de politie zijn bureau om met een spatial designer op pad te gaan en samen foto's te maken van alle plekken waar autobranden hadden plaatsgevonden. Ze onderzochten wat de ruimten van autobranden vertelden over het fenomeen.

DE EERSTE MUZISCHE WENDING

Herkennen en volgen van
het maak- of onderzoeksproces

Hier gaat het erom dat je in het uitvoeren van de processtapjes je meer en meer laat leiden door het verschijnende autonome maak- of zoekproces. Normaal werk je vanuit een strakke, bewezen werkvorm. Eerdere ervaring heeft geleerd dat je dan snel bij je doel komt. Schoenmaker blijf bij je leest zou je kunnen zeggen. In Bronontwerp starten we met een werkvorm maar durven we die ook los te laten (laten ontsporen zo je wil), als het proces van 'samen maken', daar om vraagt.

We trekken ons dan niet meer zoveel aan van de oorspronkelijke werkvorm of verwachtingen of druk van op te leveren oplossing. Doe gewoon en kijk wat er gebeurt. Gooi je ego of je doelen even aan de kant en ga op in het spel. Laat het spel jou bepalen in plaats van andersom.

Interventie (gepland)	Mohammed	Martijn	Vera
01: Opening			
02: Afspraken woordgebruik			
03: Uitnodiging			
04: Voorstel			
05: Locatie-faciliteiten			
06: Opening timen			
07: Persoonlijke bioscoop: Pital			
08: Heten onder exp procesbeg			
09: Vastleggen op video Pital			
10: Inleiding op het programma			
11: Uitleg communicatieproces			
12: Vieren 5 minuten gesprek			
13: Pers kan verhalen politie			
14: Oren katten en verhalen			
15: Presentatie werken onder experts			
16: Experts vertellen wat gezien			
17: Moeke aan onderwerp			
18: Yano: vertellen, en rode draad			
19: Pauze			
20: Ontwerp centrale vraag			
21: Centrale vraag voorleggen			
22: Maf voor het antwoord maken			
23: Timpun van kleen			
24: Politie onderwerp			
25: Politie experts			
26: Check kleen op de mal			
26: Verleiden kunstenaars			
27: Maken ondinge afspraken			
28: Politie op de dag			
29: Afslating			
Interventie (door het proces)			
22: Opstellen daderprofiel			
23: Verleiden en uitwerken			
24: Aan elkaar presenteren			
25: Team kleet daderprofiel			
Interventie (geenproces)			
26: Model timen en hold			

Figuur: Voorbeeld van de eerste muzische wending. Rechts de planning van de processtappen van de bijeenkomst Autobranden op 18 november 2019. Vanaf de witte vakjes worden deze processtappen niet meer gevolgd. De groep is vanaf hier de uitwerking van dadergroepen autobranden op het spoor en laat zich door dat inzicht leiden. Niet meer door de geplande stappen van de ceremoniemeester. Het spel speelt de spelers.

DE TWEEDE MUZISCHE WENDING

Jezelf en je werk opnieuw uitvinden

In deze stap gaat het erom of de deelnemers, aangehaakt aan het maak- of zoekproces tijdens het spel kunnen reflecteren op zichzelf. Hier gaat het erom jezelf opnieuw uit te vinden. Kijk naar het proces en vraag je af wat het met je doet. Welke betekenis heeft het proces voor je? Welk beroep doet het op je? Wordt er iets anders van je gevraagd dan je gewend bent? Ontstaat er een nieuw verhaal waarin van je wordt gevraagd iets anders te zijn? Indien 'ja' verzamel dan de moed om dit te laten gebeuren, stijg boven jezelf uit... en vind jezelf opnieuw uit.

Figuur: Voorbeeld van de wending van de open wil. In het proces van autobranden verzuchten enkele collega's dat strafrechtelijke aanpak bij een aantal dadergroepen zinloos is. Dat we daar afscheid van moeten nemen. In de ruimte die daarmee ontstaat, verschijnt in die gevallen het idee van wat later netcentrisch stoppen genoemd wordt. Het heeft die naam dan nog niet maar kan wel al uitgebeeld worden in 'een opstelling'. De politie heeft in die oplossing een volledig nieuwe rol.

DESIGN THINKING DOUBLE DIAMOND

Processtappen van probleem naar oplossing

Het probleem
ontdekken (discover)

Het probleem
definiëren (define)

De oplossing
ontwikkelen (develop)

De oplossing kiezen
en testen (deliver)

THEORIE U

Houding waarmee je de processtappen doorloopt

Open Hoofd

Open Hart

Open Wil

Jezelf en je werk
opnieuw uitvinden

De oplossing kiezen
en testen (deliver)

SOCIAAL EN MUZISCH REPETOIRE

Manieren om de houding te wenden

Cognitieve wending
Kennis en onderzoek
uitwisselen

Sociale wending
Vanuit een andere
positie werken

Muzische wending
Aanhaken op het
autonome maak-
of zoekproces

Muzische wending
Jezelf en je werk
opnieuw uitvinden

De oplossing kiezen
en testen (deliver)

Het denkmodel Bronontwerp op een andere manier samengevat. De werkwijze volgt de hoofdstappen van probleem naar oplossing van de Double Diamond. Tijdens dat proces wordt de houding van de deelnemers beïnvloed. Houding beïnvloeden klinkt abstract maar is mogelijk: je kunt de wendingen triggeren met interventies.

Wanneer het allemaal lukt is de kracht van sociale en muzische interventies:

- Positie nemen vanuit het andere. Durf ik vanuit ander vakmanschap of vanuit de positie van de ander te werken?
- Engageren. Krijg ik oog voor het verschijnende maak- of zoekproces en laat ik me er door leiden?
- Boven jezelf uitstijgen. Ben ik bereid mezelf opnieuw uit te vinden als de context daarom vraagt?

Of zeg ik bij al deze vragen: schoenmaker blijf bij je leest?

BELOFTE EN BENEFITS

Bronontwerp verdiept ontwerpprocessen met behulp van sociale en muzische interventies. Hierdoor worden makkelijker spronginnovaties gevonden die mogelijk oplossing kunnen zijn bij complexe operationele problemen.

In de intensieve samenwerking die met bronontwerp ontstaat leren partijen met elkaar meedenken en vanuit de positie van de ander of de context denken, voelen en werken. Dit verhoogt ook het vertrouwen in elkaar, de zingeving en het plezier dat de deelnemers in het gezamenlijk maak- of zoekproces ervaren.

Beschikbare kwaliteiten in het innovatief ecosysteem (de kunsten, social design en sociale innovatie) komen op deze manier ook meer direct ten dienste van het oplossen van operationele problemen in de politiekpraktijk.

My unique selling point

In de studie Crossover Creativity aan de HKU leerde ik vanuit een ander veld (de kunsten) te voelen, handelen en ontwerpen. Ik ben dus ervaringsdeskundige in het werken vanuit een andere positie en het daarbij jezelf en je werk op het spel zetten... en jezelf opnieuw uitvinden.

De bijeenkomsten van bronontwerp stellen hoge eisen aan de integriteit en veiligheid van de bijeenkomst en de privacy van de deelnemers. Dit is een belangrijk taak van de MoC.

Sociaal en muzisch repertoire is moeilijk te verwoorden (zie 'blind spot' bij Denkmodel). Je moet het vooral ervaren. Opdrachtgevers, zeker in het domein met een preferent cognitief bedrijfskundig repertoire weten daardoor nooit precies waar ze 'ja' tegen zeggen. Dit stelt eisen aan de vertrouwensband tussen opdrachtgever en MoC en aan de terugkoppeling achteraf.

ACTUELE STAKEHOLDERS

- Innovatie politie Oost-Nederland
- Sociale innovatie Oost-Nederland
Toekomst Gilde
Oost van Morgen
- Landelijk netwerk innovatie politie
- Politieacademie
Lectoraat Waardevolle Praktijkontwikkeling
- Korpsstaf Nederlandse Politie
Strategie en Innovatie
- Social Design Politie
- HKU
Master Crossover Creativity
Musework.nl
- Kracht & Co
- Marjolijn Zwakman.nl
- Tiny Hero Productions
Perfect Storm
Interaction Design
Spacial Design
Marjet Zeegers.nl
De Oestergroep

BRONNENLIJST

21 Lessen voor de 21e eeuw, Yuval Noah Harari, 2018.

Afgrond zonder vangnet, Liefde en geweld in het werk van Arnon Grunberg, Yra van Dijk, 2019.

Autobranden, analyse mei 2020. Astrid van Leeuwen, Dienst Regionale Informatie Organisatie (DRIO) Oost-Nederland, mei 2020.

Chaordisch projectmanagement, Nicoline Mulder en Johan Kolsteeg, 2018.

Compassie, Karen Armstrong, 2011.

Corporate StartUo, Tendayi Viki, Dan Toma, Esther Gons, 2018.

Crimechange, Dylan Metselaar, NRC, 15 januari 2020.

Cynefin Framework, David Snowden, 2014.

De meeste mensen deugen, Rutger Bregman, 2019.

Een Nieuwe Menswetenschap, Hoorcolleges, Harry Kunneman, 2017.

Ellsworth Kelly, Tricia Y. Paik, 2015.

Explosieve stijging autobranden, Omroep Gelderland, januari 2020.

Goed werk is werken en leren op de grens, Normatieve professionalisering, Leo van den Brom en Ton Bruining, 2012.

Hommo Deus, Yuval Noah Harari, 2016.

Innovatie-cyclus Oost-Nederland, Q, 2019.

Innovatiestrategie Oost-Nederland, Eenheidsstaf politie Oost-Nederland, 2019.

Kunst en Politie, Politie en Kunst, Rede van Peter van Sonderen, ArtEZ, 2019.

Kracht van de wijkagent, Bennie Beuvink, 2015.

Leerpotentieel van grenzen, Boundary crossing binnen en tussen organisaties, Sanne Akkerman en Arthur Bakker, 2012.

Lopen over water, Jaap Boonstra, 2000.

Mens/Onmens, Essay, Bas Heine, 2020.

Multilevel Boundary Crossing in a professional school partnership, Journal of Learning Sciences, Sanne Akkerman en Ton Bruining, 2016.

Muzische professionalisering, Publieke waarden in professioneel handelen, Bart van Rosmalen, 2016.

Onderzoek naar autobranden in Utrecht. Jeffrey Sprenkels, Hogeschool Utrecht, 2019.

Omwenteling, Van mensen, organisaties, samenleving, Jan Rotmans, 2017.

Politie van Overmorgen, Korpsstaf Nationale Politie, 2017.

Politie van Overmorgen, The Hague Centre for Strategic Studies

i.s.m. Nederlandse Politie, 2018.

Professionalisering Innovatie bij de politie, Gerdien Rotgers c.s., 2020.

Quick scan innovatie-initiatieven Oost-Nederland, Paul Bingen, mei 2020.

Reis naar de Toekomst. Alvin Noteboom en Krijn Korver, 2020.

Rijker verantwoorden, Joost Vos c.s., 2015.

Social Design Politie, www.socialdesignpolitie.nl, 2018.

Symbiosis in cell evolution, Lynn Margulis, 1981.

Theorie U, Leiding vanuit de toekomst die zich aandient, Claus Otto Scharmer, 2009.

Transdisciplinairiteit, Begrippen en definities van interdisciplinair werken, José Huibers c.s., Cultuurplaats ID Kunsteducatie, 2012.

Tussen de Regels, Een esthetische beschouwing over geweld van organisatie, Mieke Moor, 2012.

Verslag Designsessie Autobranden, politie-eenheid Midden-Nederland, 2018.

Verslag Ontwikkelplein Autobranden, politie-eenheid Oost-Nederland, 2018.

Vertrouwen in de politie, In de functie of in het functioneren?, Marnix Eysink Smeets en Jolanda Baars, Tijdschrift voor de politie, 2019.

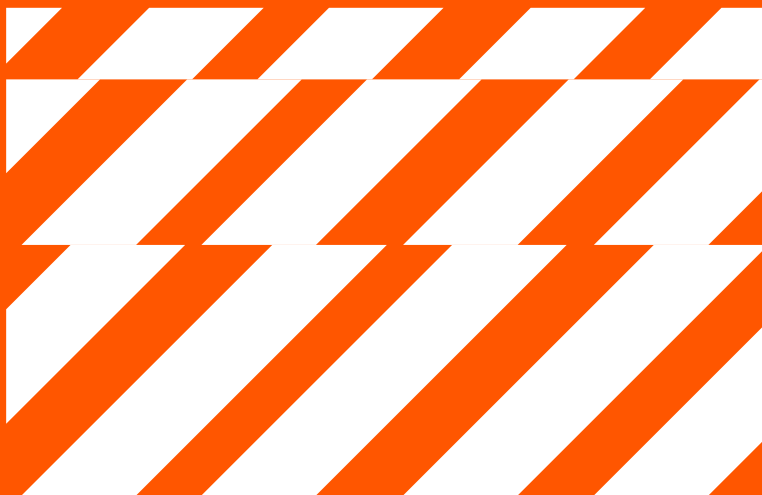
Wicked problems, H.W.J. Rittel en M.M. Webber, 1973.

Werken aan de wakkere stad, Jan van Ginkel en Frans Verhaaren, 2015.

Working doQ Q-LAB Oost-Nederland, Jeroen Hammer en Roel Wolfert, mei 2020.

BIJLAGEN

- Interventiekaarten
- Interventieprogramma

Propositie 2.0